

במדינה

תף. היה לו אפילו הסבר מוכן מדוע היה מוטב עוצרת אותו. היא רוצה לברר כל מיני דברים בנוגע לחיילים הסרים למשפטו.

"נורא התביישתי!" את המשך היה מעשה כבר שמע השופט יוסף קרטוני, לי פניו הובא דניאל לתארכת המעצר: "בזמן שהמצב בארץ היה מתוח, רציתי להתגייס לצבא. אבל לא רצו לקחת אותי. לא ידעתי מה לעשות. כל החברי משלי הלכו לצבא וכולם שאלו אותי למה אני לא מתגייס.

"נורא התביישתי שכל מיני אנשים מסתכלים עלי ככה ברחובות. או קניתי לי בגדי חאקי. אבל בגדי החאקי לא הספיקו לי. או ענדתי גם דרגות של סגן."

איש העסקים

למנשה עטיין (37) יש דוכן קבוע בשוק הכרמל התל-אביבי. שם הוא מוכר צלחות מפלסטיק, כוסות מבקליט ופרחים מבר. קו-לו המתנגן וחרוזיו הליריים הפכו לשם דבר בשוק. בדיוק כמו צעקותי-הצעקותיו הנשמעות למרחקים, וכושרו המסחרי בי שטחים רבים אחרים.

כי מנשה לא מסתפק בדוכן שלו, מבין לארגן עסק כאשר העניין מתבקש. כך, לי משל, הפך מנשה בחודש שעבר לקבלן לי-בניית מקלטים. הקבלנות התבטאה בגרירת שקי-חול לפתחי בתים. את חומר-הגלם הי-ציקרי, החולי, לקח משפתי-הים, בחינם.

אחרי שכיסה את פתחי הבתים בשקי-חול, התמחה בצביעת צבע-האפלה כחול על פנסי מכוניות ובהדבקת נייר-דבק מונעי-רסיסי-זכוכית על שמשות. רק קלט את בשורת הנצחון התאים מני-שה את עצמו גם לניתונים החדשים. איש לא התפלא לכך כאשר הופיע מנשה בשבוע שעבר בעיר העתיקה של ירושלים, כשהוא מציע מחורזות צבעוניות ומזכרות-ממרים אחרות, "תוצרת ערבית מקורית", למכירה. מי שכן התפלא קצת היו שומרי-החוק. הי-עברית השוטפת של מנשה הסגירה אותו לי-

(המשך ממעמד 6)
הדופן שבחטיבה, כשלידם הוא רושם, בי-מילים ספורות, את סיפוריהם:

את סיפורו של הטוראי מיכאל רבזון, מרצה בכיר בטכניון, הנושא דרגת סמל, אך ביקש לשרת כטוראי, כי רק כך יוכל לשרת ביחידה קרבית. כי אחרת, בהסתמך על תארו האקדמי, היה נשלח אולי לתפקיד אחר, בעורף.

או סיפורו של הנמר אלון הלוי, בנו של אחד מטייסי ההגנה הראשונים. אלוני, שזכה לציון לשבח בקרב על נוקיב, לפני ארבע שנים, גילה הפעם גבורה לא פחותה. אחרי שנפצע קשה, המשיך להסתער כשכולו שור-תת דם לעומת האויב, עד שקרס תחתיו מאבדן דם, והובל לבית-החולים.

אמא קוראז'. אבל הסיפור המופלא ביותר הוא סיפורו של דודה אולגה.

זהו סיפורו של בעלת חנות מכולת מי-טבריה, אולגה קליין, בת חמישים ושבע: היא הופיעה יום אחד ביחידה, כשהיא נוה-גת בטנדר המכוסה בבוץ-הסוואה. אולגה, שזכתה גם לכינוי "אמא קוראז'", התנדבה להוביל משאות בטנדר שלה, וגש-ארה עם היחידה. היא בישלה להם, טיפלה בפצועים, ועודדה את הרוחות. בלילה היתה ישנה בקבינה של המכונית, ולא עזבה יותר את המחנה — עד תום הקרבות.

פרים להרבעה

לפי

הוראת-שעה

גם משרד-החקלאות ידע מה עליו לעשות בשעת החירום. כפי שמתברר עכשיו, פיר-סס עוד ערב פרוץ המלחמה, "הוראות-שעה, על כל צרה שלא תבוא."

הוראות אלה כונו לרפתנים, הציעו להכין (במיקרה של מחסור בכוח-אדם) ילדים לי-עבדות החליבה; לעבור משלוש חליבות בי-יממה לשתיים; ובמידה והחלב יישאר, בי-העדר אמצעי-תובלה במשק, להגמיע בו את

שר-הבטחון אשה דיין (עם אלון רחבעם, גוד"י זאבי)

דיין ענה להצעה לסיור-היום של הקומוניסטים על היחס לאוכלוסיה באזורים הכבושים וגורל החיילים המצויים התועים במידבר סיני. הוא נשא נאום חלק מאד, בנימה שקטה ומרגיעה. הקשבתו שקטה, עד אשר בא להצדיק את הריסת קלקיליה ולטרון:

משה דיין: ... לא לטרון, לא קלקיליה ולא שאר הכפרים — כל אלה לא היו מחוץ למערכה...
אורי אבנרי: אבל הם אזרחים, כבוד השר!
משה דיין: האזרחים, כבוד חבר-הכנסת אבנרי, האזרחים בתוך הכפרים השונים, ובניהם, והם עצמם, היו שותפים למלחמה הזו. התותחים שירו על שדה-התעופה לוד ועל תל-אביב הוצבו בכפרים האזרחיים האלה, אדוני.

לא רציתי להצביע עם אנשי רקיח, שדבריהם היו קרובים מדי לתעמולת-הזוהעה הסובייטית. נמנעתי מהצבעה, ומסרתי הודעה:

אורי אבנרי: אני אשתדל לומר כמה דברים, בנתינות ובהירות הרבה ביותר שאני מסוגל לה, ואני מקווה שאעמוד בכך.
דברי שר-הבטחון הפפו חלק מן האמת. הם לא הפפו את כל האמת. אני מצטער על שמתחיל נוהג להגיד לכנסת — בעניינים בעלי משמעות מוסרית כה עמוקה — חלק מן האמת, לא את כל האמת.

אני מצטער על שהשר דיין יצא מן האולם, אך אני שמח שיושב כאן איתנו השר בגין, כי אני רוצה לפנות אליו באופן מיוחד, כאל אדם הידוע כנאמן לעקרונות-ההנשק ומוסרי-המלחמה.

אורי אבנרי: זה שייך להיסטוריה.
אורי אבנרי: נכון, זה שייך להיסטוריה. אבל אני מאשים את השר דיין, ואני מאשים אותו מעל דוכן זה, על שהפסדנו מערכה חשובה מאד אחרי המלחמה. ניצחנו ניצחון מזהיר בימי הקרבות. העולם היה כמעט כולו עימנו. אין הפסדנו את היתרון המוסרי הפנטסטי הזה תוך ימים מועטים? בשביל מה? מה התועלת שבזה? מה התועלת שתצמח למדינת ישראל מזה שקלקיליה לא תהיה קיימת?

"ייתכן שיש שתי ממשלות..."

אני אומר את הדברים הבאים במיוחד לשר בגין. מי שמתכוון לשמור על אחדות ארץ-ישראל — כמו שאתה רוצה, וכמו שאני רוצה, אם כי בדרכים שונות, — מי שמתכוון לשמור על אחדות הארץ, יסכים שאין כל גיוון במעשים אלה.

אני שואל את השר דיין שאיננו, המעמיד את עצמו בפני העתונות כאדם שאינו מתכוון להחזיר אף שעל-אדמה אחת — ושתחת פיקודו נעשים מעשים שאין להם הגיון אלא אם הוא מתכוון להחזיר את האדמה.

אני רוצה לפנות אל השר דיין, שאיננו כאן. הוא האמראי מבחינה מוסרית ומבחינה מדינית לכל הנעשה. אני רוצה לבקש אותו כי ישקול היטב מחדש את הדברים. ניסוחים חלקים, שהוא אמון עליהם, ושהיום שמענו כאן דוגמתם לתפארת, אינם פותרים בעיה מוסרית ומדינית כל כך עמוקה. הדבר טעון מחשבה.

אני פונה אל ממשלת ישראל. אינני יודע אם הממשלה כולה היא בדיעה אחת, ואיני יודע באיזו מידה היא בכלל שוקלת דברים אלה. יש לי בכלל ספקות אם יש ממשלה אחת, או שתי ממשלות — ממשלה של כל השרים בצד אחד, והשר דיין בצד השני. ייתכן שיש שתי ממשלות.

אבל הממשלה האחראית בפנינו, בפני העם ובפני ההיסטוריה, היא צריכה לשקול מחדש את הדברים. זה עניין של ימים, ואולי של שעות. היא צריכה לשקול מחדש מה נעשה במקומות האלה.

איני יודע אם זה עור — אך הדברים רשומים בדברי-הכנסת, ויבוא יום שנוכיר אותם.

אורי אבנרי

בול הפרשים הרוסיים

רמז למלחמה אטומית

ידיהם והם הפעילו את ההוראה האוסרת על ישראלים לסחור באזורים הכבושים.

משהובא מנשה למעצר היה לו ברור לי-פחות דבר אחר השלב הבא בקריירה הי-מסחרית שלו, סילוק שקי-החול מפתחי ה-בתים, ניקוי פנסי המכוניות מצבעם הכחול והורדת נייר-הדבק מן השמשות, לא ייתגסם.

הפרות עצמן — בכנות יומיות של שלושה ליטרים חלב לפרה.

מי שדאג להגמעת הפרות לא התעלם גם מצרכיהן האחרים. הקפיד משרד-החקלאות לציין בהוראות-השעה: "במיקרה הצורך — יש להכין פרים להרבעה במקום."

דרכי-אדם

איך

מתגברים

על הבושה

מה לא עושים בני-אדם כדי לעשות בשעת חירום רושם טוב על החברים שלהם? דניאל ארוב בן ה-29, למשל, החליט להיות סגן בצה"ל. לא סתם סגן, אלא סגן קרבי. מי כיוון שאת המינוי הוא לא קיבל מהממשלה, לא כל כך מפליא הדבר שנעצר, עת טייל עם בחורה ברחוב תל-אביבי.

כשהמשרה עצרה אותו, זה היה בדיוק בשעה שסיפר לידידתו עד כמה הצטיין בי-חיות, ובכמה קרבות עקוב-דם הוא השת-

דעות

שעה אחת

לפני

שעת-האפס

- הידעת כי ישראל היא אומה שכולה נס?
- הידעת כי האל נתן לישראל את הי-ארץ מן הנהר פרת עד נחל מצריים?
- את השאלות האלה שואל דוקא לא-יהודי, איש המיסיון הירושלמי התתיק גורדון לינדווי. הוא עושה את זה בפרסומו העברי (המשך בעמוד 14)